

Complexnummer: 522050

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Hervormde Kerk Tuil

Aantal complexonderdelen

5

Monumentnummers van complexonderdelen

30342, 30343, 522051, 522052, 525501

Woonplaats

Tuil

Gemeente

West Betuwe

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Langstraat 12, 4176 BD te Tuil

Complexomschrijving

Inleiding

HERVORMD KERKCOMPLEX bestaande uit:

Hervormde KERK

TOREN

CONSISTORIE

TOEGANGSHEK met muur

PASTORIE met aangebouwd KOETSHUIS en HEK

\t

De kerk van het type ZAALKERK, bestaat uit de kerktoren (14de eeuw), het schip (1810) en de consistorie (ca.1850) gelegen binnen de bebouwde kom van Tuil aan de oostzijde van de Langstraat. De PASTORIE (1863) met HEK en KOETSHUIS is gebouwd in 1863 naar ontwerp van de architect A. VAN DER STEUR JR. in eclectische bouwtrant met voornamelijk neoclassicistische invloeden. Aan de noordzijde van de pastorie bevindt zich het KOETSHUIS, met de pastorie verbonden door middel van een tussenlid. Voor de pastorie

bevindt zich aan de straatzijde een ondiepe tuin omsloten door een bakstenen fundament met een ijzeren HEK.

Waardering

Complex bestaande uit een HERVORMDE KERK met HEK van het type ZAALKERK bestaande uit een kerktoren (14de eeuw), schip (1810) en een consistorie (1850), een PASTORIE (1863) met HEK en KOETSHUIS gebouwd in 1863 naar ontwerp van de architect A. VAN DER STEUR JR. in eclectische bouwtrant met voornamelijk neoclassicistische invloeden.

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een zaalkerk bestaande uit een toren, schip en consistorie in oorsprong daterend uit de veertiende eeuw, gewijzigd en uitgebreid in respectievelijk 1810 en 1850. De pastorie is een goed en gaaf bewaard voorbeeld van een dergelijk bouwtype, uitgevoerd in eclectische trant in het midden van de 19de eeuw. De pastorie, gebouwd in 1863, is tevens van belang voor het oeuvre van de architect A. van der Steur.
- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de centrale ligging van het complex binnen de bebouwde kom van de kleine kern Tuil in de gemeente Neerijnen, met aan de oostzijde het voormalig schoolgebouw, aan de zuidzijde het kerkhof met enkele grafzerken van voor 1850 en aan de westzijde de voormalige pastorie met koesthuis. Het kerkterrein wordt aan de westzijde ontsloten door een hek. Het complex bepaalt in hoge mate het aanzicht van het dorp Tuil.
- Van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een historisch gegroeid hervormd kerkcomplex bestaande uit een veertiende eeuwse toren, negentiende eeuws schip, een consistorie en een pastorie met koesthuis uit 1863.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 30342

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 maart 1971
Kadaster deel/nr	82880/57

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Tuil	West Betuwe	Gelderland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Haften	M			588

Omschrijving**

Herv. Kerk. In oorsprong waarschijnlijk 14e eeuwse dorpskerk, waarvan bij een herbouw in 1810 een gedeelte van de westgevel en de noordgevel bewaard bleef. Tot de inventaris behoren: een eenklaviers orgel met negen registers, in 1891 gemaakt door de fa. L. van Dam & Zonen voor de hervormde kerk aan de Ten Hagestraat te Eindhoven. Daarna verplaatst naar de RK O.L.V. ten Hemelvaart te Nijmegen en in 2001 aangekocht door de hervormde gemeente Tuil; een preekstoel midden 18e eeuw, met koperen lezenaar; voor de preekstoel een altaarsteen, sinds 1646 als grafzerk gebruikt; houten grafmonument in Lodewijk XV-vormen voor de familie Boellaard-van Tuyl; smeedijzeren hek voor het grafmonument.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Religieuze gebouwen	Kerk en kerkonderdeel	Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 30343

Status rijksmonument
Inschrijving register* 24 maart 1971
Kadaster deel/nr 82880/41

Woonplaats* Tuil
Gemeente* West Betuwe
Provincie* Gelderland

Kadastrale gemeente* Haaften
Sectie* M
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 589

Omschrijving**

Toren der Herv. Kerk. Eenvoudig, door een ingesnoerde naaldspits bekroond bouwwerk, waarvan het benedendeel waarschijnlijk 14e eeuws is. Verhoogd in 1810. Mechanisch torenuurwerk B. Eijsbouts, is buiten gebruik gesteld.

Hoofdcategorie Religieuze gebouwen
Subcategorie Kerk en kerkonderdeel
Functie Kerktoren

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 522051

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	11 december 2001
Kadaster deel/nr	82956/68

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Tuil	West Betuwe	Gelderland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Tuil	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Haaften	M			588

Omschrijving**

Inleiding

CONSISTORIE uit omstreeks 1850, aangebouwd aan de oostzijde van de Hervormde kerk te Tuil.

Omschrijving

De consistorie met rechthoekige plattegrond bestaat uit één bouwlaag afgesloten door een zadeldak tussen twee tuitgevels. De gevels met gepleisterde plint zijn opgetrokken in kruisverband met gepleisterde banden op de hoeken en langs de tuitgevel. De gevels zijn met de restauratie in 1991 geschilderd in baksteenkleuren. Centraal in de VOORGEVEL (zuidgevel) bevindt zich de ingangspartij bestaande uit een rechthoekige paneeldeur met twee-ruits bovenlicht met geprofileerde omlijsting. De deurpartij wordt aan de bovenzijde afgesloten door een kroonlijst ondersteund door consoles. De gevel eindigt boven de ingangspartij in een Vlaamse tuitgevel met achterliggend, aangekapt zadeldak. Links en rechts van de ingangspartij eindigt de gevel in een bakgoot met ijzeren ondersteuning. De LINKERZIJGEVEL (westgevel) grenst deels aan de kerk, deels is het een blinde gevel met uitzondering van het rondvenster omsloten door een rollaag in de geveltop van de tuitgevel.

Centraal in de ACHTERGEVEL (noordgevel) bevindt zich een zes-ruits schuifraam onder de bakgoot. Centraal in de RECHTERZIJGEVEL (oostgevel) bevindt zich een zesruits schuifraam aan de bovenzijde afgesloten door een anderhalf steens strek. Links van het venster bevindt zich een klein enkelruits raam. In de geveltop bevindt zich een rondvenster als in de linkerzijgevel.

Het INTERIEUR is grotendeels in oorspronkelijke staat bewaard gebleven.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

CONSISTORIE

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een zaalkerk bestaande uit een toren, schip en consistorie in oorsprong daterend uit de veertiende eeuw, gewijzigd en uitgebreid in respectievelijk 1810 en 1850.
- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de centrale ligging van de kerk binnen de bebouwde kom van de kleine kern Tuil in de gemeente Neerijnen, met aan de oostzijde het voormalig schoolgebouw, aan de zuidzijde het kerkhof met enkele grafzerken van voor 1850 en aan de westzijde de voormalige pastorie. De kerk wordt aan de westzijde ontsloten door een hek.
- Van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een hervormde kerk bestaande uit een veertiende eeuwse toren, negentiende eeuws schip en consistorie.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Consistorie

Monumentnummer*: 522052

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	11 december 2001
Kadaster deel/nr	82956/24

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Tuil	West Betuwe	Gelderland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Haften	M			150

Omschrijving**

Inleiding

PASTORIE (1863) met aangebouwd KOETSHUIS en HEK gebouwd in 1863 naar ontwerp van A. VAN DER STEUR JR. De pastorie bevindt zich aan de oostzijde van de Langstraat binnen de bebouwde kom van Tuil in de gemeente Neerijnen.

De pastorie bestaat uit een hoofdvolume met tegen de noordgevel respectievelijk het tussenlid, waarin de bijkeuken, en het koetshuis.

Omschrijving

De PASTORIE met rechthoekige plattegrond bestaat uit twee bouwlagen en een zolder afgesloten door een afgeplat schilddak gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Aan de noordzijde van de pastorie bevindt zich een éénlaags koetshuis met rechthoekige plattegrond afgesloten door een schilddak met topgevel gedekt met gesmoorde en rode Hollandse pannen. Het koetshuis is met de pastorie verbonden door middel van een tussenlid van één bouwlaag afgesloten door een zadeldak gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Voor de pastorie bevindt zich aan de straatzijde een ondiepe tuin omsloten door een bakstenen fundament met een ijzeren hek.

De gevels met gepleisterde, grijs geschilderde plint zijn opgetrokken in bruinrode baksteen in kruisverband. Over alle gevels loopt een grijs geschilderde cordonlijst ter hoogte van de onderdorpels van de verdiepingsvensters. De gevels eindigen in een geprofileerde kroonlijst met een geprofileerde bakgoot, uitkragend in de noord-, zuid- en westgevel. Alle vensters in de zuid- en westgevel worden aan weerszijden geflankeerd door persiennes. Op het afgeplat schilddak bevinden zich drie vierkante, bakstenen schoorsteenschachten met afdekplaat.

De VOORGEVEL (westgevel) bestaat uit de risalerende gevel van het koetshuis uiterst links, de terug gelegen gevel van het tussenlid met rechts de gevel van het hoofdvolume. In de gevel van het koetshuis bevindt zich een segmentboogvormige, dubbele geklampte deur afgesloten door een segmentboog geplaatst in een spaarveld afgesloten door een segmentboog. De gevel eindigt in een topgevel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

met tuit met in de geveltop een rondboogvormig dubbel luik afgesloten door een rondboog. In de terug gelegen gevel van de bijkeuken bevindt zich een zesruits raam aan de bovenzijde afgesloten door een rollaag, aan de onderzijde door een bakstenen lekdorpel. De gevel eindigt in een mastgoot met achterliggend schild van het zadeldak. De voorgevel met risalerende middenas van het hoofdvolume richt zich naar de Langstraat. De gevel is te verdelen in drie traveeën, waarbij de linker- en rechtertravee elkaars spiegelbeeld zijn. Op de begane grond in de middenas bevindt zich de ingangspartij bestaande uit een niet oorspronkelijke deur met zij- en bovenlichten. Op de verdieping bevindt zich een dubbele vierruits glasdeur met tweeruits bovenlicht aan weerszijden geflankeerd door persiennes. De deur met balkon wordt aan de bovenzijde afgesloten door een strek met verhoogde bakstenen sluitsteen. Het balkon ondersteund door ijzeren consoles is voorzien van een smeedijzeren balustrade. De as wordt benadrukt door een dakkapel met vierruits stolpraam, opgetrokken direct boven de bakgoot en afgesloten door een aangekapt zadeldak met royaal overstek. De linkertravee bestaat uit twee vensterassen met op de begane grond twee naast elkaar geplaatste zesruits schuiframen. De vensters worden afgesloten door een spitsboogvormig veld bestaande uit verticaal metselwerk. Op de verdieping bevinden zich twee identieke vensters aan de onderzijde afgesloten door een doorgetrokken cordonlijst. Aan de bovenzijde worden de vensters afgesloten door een anderhalf steens strek met verhoogde bakstenen sluitsteen en afgeschuinde hoeken. De rechtertravee is identiek aan de linkertravee.

De LINKERZIJGEVEL bestaat uit de zijgevel van het hoofdvolume met daartegen het tussenlid en het koetshuis. In de westgevel van het tussenlid bevindt zich een zesruits segmentboogvormige roedenverdeling afgesloten door een rollaag. In de oostgevel bevindt zich een segmentboogvormige geklante deur. Rechts van het tussenlid bevindt zich in de linkerzijgevel van de pastorie een rondvenster met ijzeren roedenverdeling omsloten door een rollaag en een klein toiletraam. Rechts op de begane grond bevindt zich een zesruits schuifraam. Linksboven in de gevel bevindt zich een rondvenster als op de begane grond. De linkerhelft van de ACHTERGEVEL is een blinde gevel. In de rechterhelft bevindt zich links op de begane grond een glasdeur met tweeruits bovenlicht, met rechts een koekoek met daarboven een zesruits schuifraam. Op de verdieping bevinden zich twee zesruits schuiframen. In het dakschild bevindt zich een niet oorspronkelijke dakkapel bestaande uit vier gekoppelde vierruits ramen.

De RECHTERZIJGEVEL bestaat uit een linkerhelft en een risalerende rechterhelft. Ter hoogte van de onderdorpels van de vensters op de verdieping bevindt zich een cordonlijst. Uiterst links in de linkerhelft bevindt zich op de begane grond een rechthoekige, natuurstenen gevelsteen met het opschrift 'DEZE PASTORIE IS IN DEN JARE 1863 GEBOUWD UIT DE FONDSSEN DER VICARIE GOEDEREN TE TUIL. DEN (..) JUNY 1863 WERD DE EERSTE STEEN GELEGD DOOR MR J. THOOF T VOORZITTER DER COMMISSIE TOT HET BEHEER DER VICARIE GOEDEREN. HET WERK IS UITGEVOERD ONDER DIRECTIE VAN A. VAN DER STEUR JR. ARCHITECT DOOR P. VAN DIEEN EN G. SCHOOT AANNEMER'. Op de verdieping bevindt zich een zesruits schuifraam. De risalerende rechterhelft bestaat uit twee vensterassen met vier regelmatig verdeelde zesruits schuiframen.

De zuidgevel van het KOETSHUIS is deels verbonden met de noordgevel van het tussenlid. De rest van de zuidgevel is blind. In de oostgevel een segmentboogvormig zesruits raam met ijzeren roedenverdeling. In de noordgevel bevinden zich twee halfronde stalramen. In de westgevel bevindt zich een dubbele deur geplaatst in een segmentboogvormig spaarveld afgesloten door een segmentboog. Aan weerszijden van het spaarveld bevindt zich een cordonlijst. De gevel eindigt in een topgevel met tuit met in de geveltop een dubbel rondboogvormig luik afgesloten door een rondboog met uitgemetselde aanzetstenen.

Het INTERIEUR is grotendeels in een oorspronkelijke staat bewaard gebleven met onder meer diverse marmeren en houten schoorsteenmantels, vensterbanken, schuifblinden, lambriseringen, stucplafonds, houten vloeren en paneeldeuren.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

PASTORIE (1863) met HEK gebouwd in 1863 naar ontwerp van de architect A. VAN DER STEUR JR. in eclectische bouwtrant met voornamelijk neoclassicistische invloeden.

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een pastorie gebouwd in 1863 naar ontwerp van de landelijk bekende architect A. van der Steur in eclectische bouwtrant.

- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de ligging van de pastorie aan de oostzijde van de Langstraat met ten oosten van de pastorie de hervormde kerk.

- Van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een type pastorie behorend bij een hervormde kerk uit het midden van de negentiende eeuw.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)

Monumentnummer*: 525501

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	11 december 2001
Kadaster deel/nr	82906/10

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Tuil	West Betuwe	Gelderland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Haften	M			145
Haften	M			150
Haften	M			588

*Omschrijving***

Omschrijving

TOEGANGSHEK met muur behorende bij het Hervormd kerkcomplex te Tuil. Het toegangshek bestaat uit een dubbel smeedijzeren (spijlen)draaihek tussen twee bakstenen geprofileerde pijlers afgesloten door een rollaag, met aan de ene zijde een muurdammetje. Aan de zuidzijde verbindt een enkel smeedijzeren hek het toegangshek met een halfhoge muur in kruisverband afgesloten door een ezelsrug. Het toegangshek ontsluit het kerkterrein vanaf de Langstraat, naast de pastorie.

Waardering

Toegangshek met muur van cultuur-, architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarde - vanwege de karakteristieke sobere vormgeving - als functioneel en karakteristiek element binnen het complex - vanwege het mede beeldbepalende karakter.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Voorwerpen op pleinen en dergelijke	Erfscheiding(D)	Muur(D)
Voorwerpen op pleinen en dergelijke	Erfscheiding(D)	Toegangshek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument